

 Schweizerische Eidgenossenschaft
 Confédération suisse
 Confederazione Svizzera
 Confederaziun svizra

 Swiss Agency for Development
 and Cooperation SDC

 ӨНҮКТҮРҮҮ САЯСАТ ИНСТИТУТУ
 ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ
 DEVELOPMENT POLICY INSTITUTE

**Айылдык аймакты өнүктүрүүгө багытталган
 долбоорлорду (идеяларды) тандап алуу жана
 каржылоо тартиби жөнүндө
 ТИПТҮҮ ЖОБОНУН долбоору**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

**КРда жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен
 жергиликтүү демилгелерди колдоонун укуктук
 негизи**

КР Конституциясы, 110-берене.

1. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу - **жергиликтүү жамааттардын** жергиликтүү маанидеги маселелерди өз кызыкчылыктарында жана өз жоопкерчилиги менен өз алдынча чечүүсүнүн ушул Конституция менен кепилденген укугу жана чыныгы мүмкүнчүлүгү

...

3. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жарандардын жергиликтүү жамааттары тарабынан **түздөн-түз же жергиликтүү өз алдынча башкаруунун органдары аркылуу жүзөгө ашырылат.**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КРда жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен жергиликтүү демилгелерди колдоонун укуктук негизи

КР Конституциясы, 110-берене.

4. Жергиликтүү өз алдынча башкарууну каржылоо тийиштүү жергиликтүү бюджеттен, ошондой эле республикалык бюджеттен камсыз кылынат.

5. Жергиликтүү бюджетти түзүү жана **аткаруу** ачык-айкындыктын, **коомчулуктун катышуусунун**, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жергиликтүү жамааттын алдындагы отчеттуулугунун принцибин сактоо менен жүзөгө ашырылат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

ЖБ, РБ жана донорлордун/долбоорлордун каражатынын эсебинен ЖӨБ органдарынын жергиликтүү демилгелерди колдогон тажрыйбалары

«Элдин үнү» Долбоорунун гранттык программасы: жергиликтүү бюджет аркылуу жамааттардын артыкчылыктуу маселелерин чечүүгө 130 млн. сомдон ашык суммага 129 долбоор ишке ашырылды.

Дем берүүчү (үлүштүк) гранттар - жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдарына СЭӨП ишке ашыруу үчүн жергиликтүү бюджеттердин үлүштүк катышуусу менен жана башка тартылган каражаттар долбоордук-конкурстук негизде республикалык бюджеттен берилүүчү акча каражаттары. (2019-2020-жылдарга 600 млн.)

АРИСтин долбоорлору: жамааттардын инвестициялар үчүн артыкчылыктуу маселелерди тандап алуусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен жергиликтүү демилгелерди колдоо тажрыйбасы

Жергиликтүү демилге – «Элдин үнү» Долбоорунун алкагында өткөрүлгөн конкурс: 2012-жылдан бери **373**

мисал

100% - ЖӨБ органдарынын төм. катышуусу:

- түз кош-каржылоого
 - ресурстарды берүүгө (адистер, техника, материалдар, жабдуу)
 - каржылоо (же жарым-жартылай каржылоо)
- демилгени андан ары улантуу жана/же иштешин камсыз кылуу

2009-жылдан бери Бишкектин тажрыйбасы: дем берүүчү гранттар

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен жергиликтүү демилгени системалуу түрдө колдоо

Зарыл болгон шарттар:

Жергиликтүү бюджет жөнүндө маалыматка жеткиликтүүлүк

Жергиликтүү бюджеттин ресурстарына жеткиликтүүлүктүн ачык болушу

Атаандаштык шарттарында тең жеткиликтүүлүк

Чечим кабыл алуу процессинин ачык-айкын болушу

Бардыгы үчүн так эрежелер

Эрежелер БААРЫНА белгилүү

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жергиликтүү бюджеттеги каражаттын эсебинен жергиликтүү демилгени системалуу түрдө колдоо

Айылдык аймактын/шаардын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун гранттарынын эсебинен айылдык аймакты/шаарды өнүктүрүүгө багытталган долбоорлорду (идеяларды) тандап алуу жана каржылоо тартиби жөнүндө ТИПТҮҮ ЖОБОНУН долбоору

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Гранттарды берүүнүн максаты:

- Жарандардын демилгелерин ишке ашыруу үчүн каражат бөлүп берүү аркылуу алардын жергиликтүү өз алдынча башкарууга катышуусун камсыз кылуу,
- ЖӨБ органдарынын жана калктын жергиликтүү жамааттарды өнүктүрүүгө багытталган күч-аракеттерин бириктирүү,
- Аймактык коомдук өз алдынча башкарууга, коомдук жана жергиликтүү коммерциялык эмес уюмдарга жана мекемелерге, менчиктин башка формасындагы уюмдарга, ошондой эле жарандардын демилгелүү топторуна өз ишин жүзөгө ашырууда колдоо көрсөтүү.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Гранттардын булактары

жергиликтүү бюджеттин каражаттары,
донорлордун, анын ичинде эл аралык уюмдардын
каражаттары,
жеке жана юридикалык жактардын ыктыярдуу салымдары.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Гранттар боюнча артыкчылыктарды аныктоо

Сунушталган варианттар:

- жамаат муктаждыктарын биргелешип аныктоонун негизинде **гранттык комиссия** тарабынан аныкталат;
- активисттердин идеялары (долбоорлору) чогулуштарда талкууланат жана добуш берүүнүн жыйынтыктарын гранттык комиссия бекитет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Долбоордук өтүнмөлөрдү даярдоо процесси жана тандап алуу критерийлери

- **Калктын пикирин эсепке алуу**

Демилгелүү топ (уюм):

- көйгөйлөрдү калк менен чогуу аныктайт,
- көйгөйлөрдүн ичинен эң артыкчылыктуусун тандап алат,
- долбоорду (идеяны) талкуулоону уюштурат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Долбоордук өтүнмөлөрдү даярдоодо сунушталган процесс жана тандап алуу критерийлери

- **Долбоорду тандап алуу**

Чогулушта (угууларда) адамдар долбоор (идея) үчүн добуш беришет.

Биргелешкен мониторинг жана баалоо боюнча топтун катышуучуларын тандап алышат.

Жергиликтүү жамааттын долбоорго салымын талкуулашат (долбоорду кош-каржылоо).

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Долбоорлордун сунушталган түрлөрү

- 1) белгилүү бир жыйынтыктарга жете алган долбоорлор;
- 2) анча-мынча финансысы бар, бирок кошумча акчаны талап кылган долбоор;
- 3) жергиликтүү жамаат демилгелеген долбоор;
- 4) ЖӨБ органдарынын айрым көйгөйлөрдү чечүү үчүн сунуштаган идеялары.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Долбоорлорго сунушталган талаптар

- долбоор (идея) өнүктүрүүгө багытталышы керек жана бир жолку жардам болбошу керек, атаандаштык чөйрөсүн бузбашы абзел жана коммерциялык иш мүнөзүндө болбоого тийиш;
- айылдагы элдин басымдуу бөлүгүнүн турмуш шарттарын жакшыртууга тийиш.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Долбоорго коюлчу талаптар

- долбоордун жыйынтыктары туруктуу болушу керек, б.а., долбоорду ишке ашыргандан кийин анда башталган демилгени ЖӨБ органы жана жергиликтүү жамаат колдоп (улантып) жатканы, жумушчу орундар түзүлгөнү сүрөттөлүшү керек;
- финансылык эсептер реалдуу болуп, кайсы беренелерге акча суралып жатса, ошолор көрсөтүлүшү керек.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Грант берүү аркылуу жергиликтүү демилгени колдоо ишке ашуусу үчүн эмнелер жасалышы керек?

- Типтүү Жобонун Долбоору талкууланышы керек
- Сунуштар жана эскертүүлөр чогултулушу керек
- Сунуштарды Азамат Мамытовдун атына 2018-жылдын 30-декабрына чейин жиберүүңүздү өтүнөбүз: AMamytov@dpi.kg +996 312 976529 (факс).
- Сунуштарды жана пикирлерди эске алуу менен долбоорду биротоло иштеп чыгыш керек
- Долбоорго юридикалык экспертиза жүргүзүш керек
- Тийиштүү мамлекеттик органдар (Финансы министрлиги, ЖӨБЭММА, КР Өкмөтү) менен институционалдаштыруу боюнча биргелешкен иш жасаш керек

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Грант берүү аркылуу жергиликтүү демилгени колдоо ишке ашуусу үчүн эмнелер жасалышы керек?

- Гранттар жана гранттык комиссиялар тууралуу типтүү жобону кабыл алуу үчүн Финансы министрлиги токтомдун долбоорун демилгелейт
- Типтүү жобо кабыл алынгандан кийин айыл өкмөтү/мэрия гранттар жана гранттык комиссиялар тууралуу жобону иштеп чыгып, жергиликтүү кеңешке жиберет
- Жергиликтүү кеңеш жобону бекиткенден кийин кийинки жылга бюджеттин долбоорунда грантка акча каралат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Байланышуу жолдору

Өнүктүрүү саясат институту (DPI / ИПР)

«Элдин үнү жана ЖӨБ органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» Долбоору

Кыргыз Республикасы, 720001

Бишкек ш., Үмөталиев көчөсү, 108

Тел.: +(996 312) 976-530 (531, 532, 533, 534)

Факс: +(996 312) 976-529

Моб.: +(996 770) 771-156, 771-711

Э-дарек: office@dpi.kg

Вебсайт: www.var.kg

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

www.dpi.kg
www.vap.kg
www.municipalitet.kg

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат